

Rättningsmall

Patientfall 1

1.

- (Minst) 30–60 minuter (0,5p)
- (Minst) 5–15 minuter innan (0,5p)
- Den arm som ni uppmätte högst blodtryck i (0,5p)
- Om lika blodtryck i båda armarna ska höger/vänster användas (0,5p)
- 135–140 mm Hg (0,5p)
- 85–90 mm Hg (0,5p)
- Automatisk (överarmsmanschett) (0,5p)

(Forssén, 2019)

2.

- Svag urinstråle (0,5p)
- Igångsättningssvårigheter, svårt att komma igång (0,5p)
- Behöver trycka på för att kissa (0,5p)
- Känsla av ofullständig tömning, residualurin, smärta (0,5p)
- Täta (miktions)trängningar, behöver kissa oftare, kissar små mängder (0,5p)
- Strålen avbryts en eller flera gånger under tiden han kissar (0,5p)
- Natliga vattenkastningar (0,5 p)
- Sveda vid miktion (0,5p)
- Höga PSA-värden (0,5p)
Erektionsproblem 0 p

(Andersson, Jeppson & Rydholm, 2012; Wiklund & Jonsson, 2018)

3.

- *Använd speciellt provtagningskärl (som han fått med sig), rent kärl (0,5p)*
- *Dra tillbaka förhuden när du kissar (0,5p)*
- *Ta urin från mittstråle (0,5p)*
- *Förvara provet kallt, ge det snabbt till vårdcentralen (0,5p)*
- *Om möjligt hålla urinen minst 4 timmar före du kissar (0,5p)*
- *Ange tidpunkt när provet togs (0,5p)*
- *Morgonurin (0,5p)*
- *Tvätta rent innan provtagning (0,5p)*
- *God handhygien (0,5p)*

(Engström, 2020)

4.

- *Undvik att proben flyttas under scanningen (0,5p)*
- *Informera Tore att han ska ligga stilla /undvik att Tore rör sig, vara avslappnad (0,5p)*
- *Undvik att scanning sker utanför medellinjen (0,5p)*
- *Se till att proben riktas mot blåsans förmodade plats, probens pil ska vara nedåt (0,5p)*
- *Använd tillräcklig mängd ultraljudsgel (0,5p)*
- *Uppmana Tore att tömma blåsan alldeles innan, scanna före och efter blåstömning (0,5p)*
- *Ställa in rätt kön (man) på bladderscannern (0,5p)*
- *Inte ha något material mellan prob och hud förutom gel (0,5p)*
- *Stå på patientens högra/vänstra sida, beroende på tillverkarens instruktioner (0,5p)*
- *Göra flera mätningar (0,5p)*
- *Tore ska ligga på rygg (0,5p)*

(Joelsson-Alm & Thulin, 2019)

5.

- *Prostataspecifikt hormon/antigen (0,5p)*
- *Mått på ett ämne som bildas i prostatan (0,5p)*
- *Förändringar av prostatan, utesluta
prostatacancer (0,5p)*

Cancer 0p

- *För att undersöka njurfunktionen (0,5p)*
(Boman & Wikström 2019; Andersson, Jeppson & Rydholm, 2012, Bratt 2020))

6.

8 stycken	10 stycken X	12 stycken X
Förmåga att med jämna mellanrum starta en refraktärperiod	Förmåga att med jämna mellanrum spontant ge upphov till depolarisering X	Förmåga att med jämna mellanrum ge signaler till autonoma nervsystemet
Impulsen accelererar	Impulsen förstärks	Impulsen fördröjs X
Syrebrist i hjärtmuskeln	Rubbning i hjärtrytmen X	Hypertoni
Kamrarnas repolarisering X	Kamrarnas depolarisering	Förmakens-depolarisering
AVR- höger arm mot referensen	Jord X	AVF- vänster arm mot referensen

(Söderberg, 2019)

7.

- Låt huden torka efter desinfektionen (30 sek) innan provtagningen (0,5p) - Anpassa kanylen efter kärlets storlek (en smal kanyl i ett kärl med stort flöde riskerar hemolys) (0,5p) - Låt blodprovet svalna i rumstemperatur innan ev kylförvaring (0,5p) - Undvik att ta provet via en PVK (0,5p) - Undvik att använda en butterfly, vid butterfly använd slaskrör (0,5p) - Undvik att knyta handen, undvik muskelarbete (0,5p) - Undvika att stasa längre än 1minut/ släppa stas efter blodsvar (0,5p) - Undvik att klappa/slå på kärlet (0,5p) - Ta rör i rätt ordning (0,5p) - Vända rören (0,5p) - Fyll rören till angiven markering (0,5p) Skaka rören 0 p	(Boman & Wikström, 2019)
--	--------------------------

8.

- Provrören måste vara uppmärkta <u>innan</u> genomförandet (0,5p) - Blodgruppering och förenlighetstest får inte tas samtidigt om det inte är en akut situation, av olika personer (0,5p) - Remissen ska fyllas i innan provtagning (0,5p) - Signering av remiss ska göras efter provtagning (0,5p) - Endast utbildad personal, ej studenter utan handledare (0,5p) (Transfusion av blodkomponenter, SOSFS 2009: 29)
--

9.

Sänglägeskomplikation	Egenvårdsråd
------------------------------	---------------------

<i>Djup ventrombos, trombos, blodpropp (0,5p)</i> <i>Lungemboli (0,5p)</i>	- <i>Trampa symaskin (0,5p)</i> - <i>Släpncykla (0,5p)</i> - <i>Tidig mobilisering (0,5p)</i> - <i>Kompressionsstrumpor, stödstrumpor (0,5p)</i>
<i>Pneumoni, atelektaser (0,5p)</i>	- <i>Djupandas (0,5p)</i> - <i>Motståndsandning, PEP-flaska, system 22 (0,5p)</i> - <i>Huffteknik, hostteknik (0,5p)</i> - <i>God munvård (0,5p)</i> - <i>Höjd huvudända, tidig mobilisering (0,5p)</i>
<i>Decubitus, trycksår (0,5p)</i>	- <i>Sänglägesändringar (0,5p)</i> - <i>Tidig mobilisering (0,5p)</i> - <i>Kuddar (0,5p)</i> - <i>God nutrition (0,5p)</i>
<i>Obstipation</i>	- <i>Tidig mobilisering (0,5p)</i> - <i>Rikligt med vätska (0,5p)</i> (Björling, 2020; Stubberud, Hallbjörg & Almås, 2021; Laboratoriemedicin 2020)
<i>Urinretention ej relevant 0p</i> <i>Immobilitet (ingår i frågan) 0p</i> <i>(endast egenvårdsråd 0 p)</i>	

10.

- <i>Kontroll av hematurigrad, hur blodblandad urinen är, hur klar, grumlig urinen är (0,5p)</i> - <i>Kontroll att mer rinner ut än kommer in, att urinflödet är lika mycket ut som in (0,5p)</i> - <i>Förekomst av blodkoagel (0,5p)</i> Enbart hur mycket urin som kommer eller flödet 0p (Kumlien & Rystedt, 2016)
--

11.

	Höjs	Oförändrad	Sänks
<i>Saturation</i>			X
<i>Puls</i>	X		
<i>Blodtryck</i>			X
<i>Urinmängd</i>			X

(Kumlien & Rystedt, 2016)

12.

- *B RhD negativ, B- (0,5p)*
- *O RhD negativ, 0 - (0,5p)*

Enbart B eller O = 0p

(Skagerlind, 2020)

13.

- *Patientdatalagen (SFS 2008: 355) (1p)*
- *Offentlighet och sekretesslagen (2009:400) (1p)*
- *Patientsäkerhetslagen (2010:659) (1p)*
- *Sekretesslagen (0,5p)*

(Patientdatalag-SFS 2008: 355, Patientsäkerhetslag 2010:659; Offentlighet och sekretesslagen 2009:400)

*14.

240 ml alt 250 ml

(Räknar på 260 ml=
57.77=)58 dr/min (om svar
250 ml på del 1)
(250 ml= 55,55 =)56 dr/min

Referenser

Anderson, R., Jeppsson, B., Rydholm, A. (2012) *Kirurgiska sjukdomar*. Lund: Studentlitteratur AB

Björling, G. (2020) *Andningsbefrämjande tekniker. Vårdhandboken*. Hämtad 30 november 2020 från <https://www.vardhandboken.se/vard-och-behandling/luftvagar/andningsvard/andningsbeframjande-tekniker/>

Boman, L. & Wikström, C. (2019). *Medicinsk teknik. Teori, planering och genomförande*. Lund: Studentlitteratur AB

Bratt, O. (2020) *Prostata-specifikt antigen (PSA) Internetmedicin*. Hämtat 25 maj 2021 från <https://www.internetmedicin.se/behandlingsoversikter/urologi/prostata-specifikt-antigen-psa/>

Engström, L. (2020) *Att lämna urinprov*. 1177. Hämtad 27 november 2020 från <https://www.1177.se/Sormland/behandling--hjalpmedel/undersokningar-och-provtagning/provtagning-och-matningar/avforingsprov/att-lamna-urinprov/>

Forssén, J. (2019) *Hemblodtrycksmätning. Vårdhandboken*. Hämtad 3 november 2020 från <https://www.vardhandboken.se/undersokning-och-provtagning/blodtrycksmatning-manuell/hemblodtrycksmatning/>

Joelsson-Alm, E. & Thulin, H. (2019). *Ultraljudsundersökning med portabel blåsscanner. Vårdhandboken*. Hämtad 26 oktober 2020 från <https://www.vardhandboken.se/vard-och-behandling/basal-och-preventiv-omvardnad/blasovervakning-vid-sjukhusvard/ultraljudsundersokning-med-portabel-blasscanner/>

Kumlien, C. & Rystedt, J. (red.). (2016). *Omvårdnad & Kirurgi*. Lund: Studentlitteratur AB

Laboratoriemedicin (2020) Allmänna provtagningar vid venprovtagning Hämtade 25 maj 2021 från <https://alfresco-offentlig.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/0ca52d3d-0486-42cc-9953-a18a3e6a3eea/Allm%c3%a4nna%20provtagningsanvisningar%20vid%20venprovtagning.pdf?a=false&guest=true>

SFS 2008:355. *Patientdatalagen*. Hämtad 30 november 2020 från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientdatalag-2008355_sfs-2008-355

SFS 2010:659. *Patientsäkerhetslag*. Hämtad 30 november 2020 från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659

SFS 2009:400. *Offentlighet och sekretesslag*. Hämtad 30 november 2020 från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/offentlighets--och-sekretesslag-2009400_sfs-2009-400

Skagerlind, L. (2020) *Transfusion av blodkomponenter. Vårdhandboken*. Hämtad 30 november 2020 från <https://www.vardhandboken.se/vard-och-behandling/lakemedelsbehandling/transfusion-av-blodkomponenter/transfusion-och-kontroller/>

SOSFS 2009:29. *Socialstyrelsens föreskrifter om transfusion av blodkomponenter*. Hämtad 7 december 2020 från <https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/200929-om-transfusion-av-blodkomponenter/>

Stubberud D-G., Grønseth, R., Almås, H. (2021) *Klinisk omvårdnad*. Stockholm: Liber

Söderberg, J. (2019) *EKG. Vårdhandboken*. Hämtad 7 december 2020 från <https://www.vardhandboken.se/undersokning-och-provtagning/ekg/oversikt/>

Wiklund, P. & Jonsson, M. (2018) *Benign Prostatahyperplasi BPH. Internetmedicin*. Hämtad 4 november 2020 från <https://www.internetmedicin.se/behandlingsoversikter/urologi/benign-prostatahyperplasi-bph/>

Patientfall 2

1.

- *Asymmetri, olikformig, oregelbunden, ojämn. (0,5p)*
- *Border, oregelbundna kanter, irregular borders, diffus avgränsning, rodnad omkringliggande hud (0,5p)*
- *Colour, oregelbunden färg, color variation (0,5p)*
- *Diameter över 5–6 mm, storlek (0,5p)*
- *Examine other lesions, om hudförändringen skiljer sig från övriga kroppen (0,5p)*
- *Evolution, förändring över tid (0,5p)*
- *Höjd (0,5p)*
- *Blödande (0,5p)*
- *Klåda, smärta (0,5p)* (Kumlien & Rydstedt, 2016; Heen Sommer 2003)

2.

- <i>Elakartad, tumör (0,5p)</i>
Farlig Op
- <i>Godartad tumör (0,5p)</i> (Kumlien & Rydstedt, 2016; Zedenius, 2019)

3.

- *Har en oförmåga att dö (som många celler normalt ska göra), har ingen förmåga att reparera sig eller göra apoptos (0,5p)*
- *Har förmåga att dela sig i oändlighet, kan dela sig snabbare (0,5p)*
- *Stimulerar sin egen tillväxt DNA-mutation som ger fel proteinproduktion (0,5p)*
- *Är okänsliga för utifrån kommande signaler att sluta växa (0,5p)*
- *Stimulerar tillväxten av blodkärl i och till tumören (0,5p)*
- *Har i de flesta fall förmåga att via blod och lymfa sprida sig till andra organ än där den uppstått, metastasering (0,5p)*
- *Utsöndrar hormoner/kemiska substanser som påverkar omgivande celler (0,5p)*
- *Förändrad differentiering (0,5p)*
- *Kan växa in i omgivande vävnad (0,5p)*

(Ekwall & Janson, 2016; Zedenius, 2019)

4.

Vena vertebralis	Vena jugularis interior	Vena femoralis
Vena mediana cubiti X	Superior vena cava	Vena metacarpalis dorsalis X

5. Ange ytterligare 2 faktorer som du ska undvika vid val av ven när du sätter en PVK på Thyra? (0,5p/svar) (1p)

Undvika att sätta i - Ven över led, armveck, sena (0,5p) - Hårda eller irriterade kärl (0,5p) - Inflammerad, skadad, tatuerad hud (0,5p) - Tvärgående kärl (0,5p) Nedanstående inte relevant för fallet: Skadade eller förlamade extremiteter. 0p Arm med dialys-fistel. 0p Arm på den sida där patient genomgått axillär lymfkörtelutrymning. 0p Extremitet där patienten tidigare haft trombos. 0p	(Ebefors, Hammarskjöld & Wahl, 2020)
---	--------------------------------------

6.

- Tilltagande smärta, (ökad) smärta (0,5p) - (Ökad mängd) sårvätska, var (0,5p) - Värmeökning (0,5p) - Feber (0,5p) - Ömhet (0,5p) CE lagt till... - Illaluktande (0,5p)	(Sternier, 2020)
---	------------------

7.

- (Snarkande) andningsljud (0,5p) - Fri luftväg (0,5p)
- Andningsfrekvens (32 andetag/minut) (0,5p) - (Ytligt) andningsmönster (0,5p) - Saturation (90%) (0,5p)
- Pulsen svårpalperad, puls (0,5p) - Blodtryck (160/95) (0,5p)
- Medvetandesänkt, medvetandegrad (0,5p) - Motoriskt orolig (0,5p)
Patienten har ett hematom på vänster underarm (Stenlund, 2020)

8. Förklara följande ord som är vanligt förekommande vid kramptillstånd. (0,5p/ord) (1p)

Postiktal fas	- Fasen efter krampen (0,5p) - Fas av långsamt uppvaknande ur medvetlösheten (0,5p)
Status epilepticus	- Ett krampanfall som varar mer än 30min (0,5p) - Ett krampanfall som inte går över (0,5p) - Patienten får flertalet kramper och inte får medvetandet tillbaka (under 30 min) (0,5p)

(Wikström, 2018)

9. Ange 2 omvårdnadsåtgärder för att undvika att patienten skadas vid ett krampstillstånd. (0,5p/åtgärd) (1p)

- Skydda huvudet, lägga något mjukt under huvudet (0,5p)
- Flytta bort föremål som patienten/personen kan skada sig på. (0,5p)
- Lätta på åtsittande kläder (0,5p)
- Lägga patienten så bekvämt som möjligt, patienten/personen i framstupa, stabilt sidoläge/fria luftvägar (0,5p)
- Ej lämna patienten ensam (0,5p)

Spatel mellan tänderna, hålla fast patienten/personen/hålla fast armar o ben, ge något att dricka=0p.

(Wikström, 2018; Stubberud, Grønseth & Almås, 2021)

***10.**

- 25mg x 64kg=
1600mg/dygn
- 960 mg
- 640 mg

11.

- Vena basilica (0,5p)
- Vena brachialis (0,5p)
- Vena cephalica (0,5p)
- Vena cava (superior) (0,5p)
- Vid eller i övergången till hjärtats (hö) förmak (0,5p) Före hjärtat 0p
- Minskar risken att luft kommer in i blodbanan (0,5p)
- Ökat venöst trycket i kärlen (0,5p) (Grahn & Ågebrant, 2020)

12.

- Problemfokuserad coping, probleminriktad hantering (0,5p)
 - Emotionsfokuserad coping, känslolinriktad hantering (0,5p)
 - Meningsskapande coping, religiös hantering (0,5p)
 - Undvikande hantering (0,5p)
 - (0,5p)
- Tolka in studentens svar om de beskriver patientens agerande, strategier

(Benkel, Molander & Wijk, 2016; Stubberud, Grønseth & Almås, 2021)

13.

<i>Palliativt vårdsamtal</i>	<i>Brytpunktssamtal</i>	<i>Vårdplanerings-samtal</i>
	X	
<i>Närståendepenning kan inte delas mellan flera närstående</i>	<i>Närstående kan erhålla närståendepenning maximalt i 100 dagar</i> X	<i>Närståendepenning kan inte tas ut för del av arbetsdag</i>

(Nationellt vårdprogram palliativ vård, 2016; Lagen om ledighet för närståendevård, 1988:1465)

14.

- <i>Självbild (0,5p)</i> - <i>Självbestämmande (0,5p)</i> - <i>Sociala relationer, anhöriga (0,5p)</i> - <i>Symtomlindring, smärtlindring (0,5p)</i> - <i>Sammanhang (0,5p)</i> - <i>Strategier (0,5p)</i> <i>Tolka in studentens svar om de beskriver innehåll i de 6 S:en</i> (Ternstedt, Henoch, Österlind & Andershed, 2017)
--

15.

- <i>Lindra lidande, smärtans olika dimensioner (0,5p)</i> - <i>Främja livskvalitet (0,5p)</i> - <i>Tillgodose patienter och närståendes behov (0,5p)</i> (Nationellt vårdprogram palliativ vård, 2016)
--

16.

- <i>Göra rent i, torka ur hela munhålan med en fuktad tork på peang eller annat adekvat hjälpmedel, vichyvatten (0,5p)</i> - <i>Smörj munhålan med saliversättning (0,5p)</i> - <i>Smörj munhålan med salivstimulerande medel (0,5p)</i> - <i>Smörja/ fukta läpparna (0,5p)</i> - <i>Fukta munhålan, låt Thyra suga på fuktad tork (0,5p)</i> - <i>Olja på tungan och slemhinnor (0,5p)</i> Dricka, sugtabletter 0p (Edberg & Wijk, 2018)
--

Referenser

- Benkel, I., Ulla Molander, U., Wijk, H. (2016) *Palliativ vård: ur ett tvärprofessionellt perspektiv*. Stockholm: Liber
- Boman, L. & Wikström, C. (2019). *Medicinsk teknik. Teori, planering och genomförande*. Lund: Studentlitteratur AB
- Ebefors, E-M., Hammarskjöld, F. Wahl, K. (2020) *Perifer venkateter- inläggning och avlägsnande*. Hämtad 25 januari 2021 från <https://www.vardhandboken.se/katetrar-sonder-och-dran/perifer-venkateter/inlaggning-och-avlagsnande/>
- Edberg, A & Wijk, H. (2018) *Omvårdnadens grunder - Hälsa och ohälsa*. Lund: Studentlitteratur AB
- Ekwall, A & Jansson, A. (2016) *Omvårdnad och medicin*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Grahn, A & Ågebrant C. (2020) *PICC-line- handhavande*. Hämtad 25 januari 2021 från <https://www.vardhandboken.se/katetrar-sonder-och-dran/picc-line/handhavande/>
- Grahn, A & Ågebrant C. (2020) *PICC-line- översikt* Hämtad 19 februari 2021 från <https://www.vardhandboken.se/katetrar-sonder-och-dran/picc-line/oversikt/>
- Heen Sommer, H. (2003) *Onkologisk omvårdnad – patient -problem - åtgärd*. Stockholm: Liber
- Kumlien, C & Rydstedt, J. (2016) *Omvårdnad & kirurgi*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Nationellt vårdprogram: Palliativ vård i livets slutskede. (2016). Hämtad 15 mars 2021 från <https://kunskapsbanken.cancercentrum.se/diagnoser/palliativ-varld/>
- Paoli, J. (2019) *Malignt melanom i huden*. Hämtad 14 januari 2021 från <https://www.internetmedicin.se/behandlingsoversikter/hud-venereologi/malignt-melanom-i-huden/>
- SFS 1988:1465; Hämtad 12 mars 2021 från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19881465-om-ledighet-for-narstaendevard_sfs-1988-1465
- Stenlund, D. (2020) *Bedömning enligt ABCDE*. Hämtad 25 januari 2021 från <https://www.vardhandboken.se/vard-och-behandling/akut-bedomning-och-skattning/bedomning-enligt-abcde/>
- Sterner, E. (2020) *Suturer och suturtagning- Komplikationer*. Hämtad 25 januari 2021 från <https://www.vardhandboken.se/vard-och-behandling/hud-och-sar/suturer-och-suturtagning/komplikationer/>
- Stubberud, D-G, Grønseth, R & Almås, H. (2021) *Klinisk omvårdnad 2*. Stockholm: Liber

Svenska palliativregistret (2018) Hämtad 12 mars 2021 från
<https://palliativregistret.se/arsrapport-2018/>

Sveriges riksdag. Lagen om ledighet för närståendevård (1988:1465) hämtad den 15 mars 2021 från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19881465-om-ledighet-for-narstaendevard_sfs-1988-1465

Ternstedt, BM, Henoch, I, Österlind, J & Andershed, B. (2017) *De 6 S:n : en modell för personcentrerad palliativ vård*. Lund: Studentlitteratur AB

Wikström, J. (2018) *Akutsjukvård: omvårdnad och behandling vid akut sjukdom eller skada*. Lund: Studentlitteratur AB

Zedenius, J. (2019) *Vad är Cancer*. Hämtad 14 januari 2021 från
<https://www.cancerfonden.se/om-cancer/symtom-och-orsaker/vad-ar-cancer>